

## דבר העורך היוצא

ב-31 לדצמבר 2024 סיימתי את תפקידי כעורך הראשי של כתב העת **ביטחון סוציאלי**. נכנסתי לתפקידי ביום 12.12.2018, ומאז חלפו להן לא פחות משש שנים. החלפתי בשעתו את פרופ' יונתן אנסון, שעשה עבודה מצוינת כעורך הקודם והעביר לידי את כתב העת באופן מקצועי וחברי. וכעת, בתורי, בימים הקרובים אעביר את שרביט העריכה למחליפי פרופ' ניסים (נסי) כהן, מאוניברסיטת חיפה.

לכל מי שמכיר אותי לא אחדש בכך שאציין שהיה זה עבורי מרגש במיוחד לקבל את תפקיד עורך כתב העת. אבי זכרונו לברכה, חתן פרס ישראל לחקר העבודה הסוציאלית, פרופ' אברהם דורון, היה חבר מערכת כתב העת פחות או יותר מאז היווסדו והיה אחד מאלה שפתחו את דלתות המוסד לביטוח לאומי עם תחילת פעילותו בשנות ה-50 של המאה הקודמת. כאשר נבחרתי לתפקיד, אבי עדיין היה חבר מערכת – והגם שהיה מאוד שמח וגאה על כך שנבחרתי לתפקיד, הוא בחר לסיים את חברותו במערכת עם היבחרותי וזאת כדי למנוע טענות של ניגוד עניינים או משוא פנים. עם זאת, ברור שבנסיבות אלה נכנסתי לתפקיד עם התרגשות אישית ותחושת אחריות רבה. יתרה מכך, כמי שינק את תחומי המדיניות החברתית והביטחון הסוציאלי עוד מילדות – תמיד ידעתי את החשיבות הרבה שיש לכתב העת **ביטחון סוציאלי** ככלי לקידום המחקר ולהפצת הידע בתחום. מעולם לא היה לי ספק שמאז הקמתו, **ביטחון סוציאלי** היה – ועודנו – כתב העת המחקרי המוביל בישראל בתחומו. ואכן, לא היה יום אחד בשש שנים האחרונות שלא הרגשתי תחושת סיפוק ואחריות מהתפקיד, תחושות שהתגברו עד מאוד לאחר פטירתו של אבי בשנת 2021.

במשך שש שנות כהונתי כעורך ראשי, ניסיתי כמיטב יכולתי לשמר ולקדם את מעמדו המדעי והמקצועי של כתב העת וזאת באמצעות שימור הליכי השיפוט המשמעותיים, ובאמצעות היעזרות במיטב החוקרות והחוקרים המובילים בישראל. עדות למעמדו וחשיבותו של כתב העת היתה לטעמי העובדה שלאורך כל השנים היקף ההגשות לכתב העת נותר גבוה, והיקף הסינון והדחייה של המאמרים נותר ברמה שהבטיחה כי מאמרים שאינם רלבנטיים לתחום או מאמרים שרמתם המדעית אינה עומדת בסטנדרטים האקדמיים המקובלים – לא יתפרסמו. יתרה מכך, קצב הטיפול ואיכות הטיפול בהגשות היו ונותרו ברמה גבוהה ומהירה יחסית.

יש לזכור כי שש השנים האחרונות היו מטלטלות, החל בשנות הקורונה, דרך שנת הניסיון להפיכה החוקתית, וכלה בתקופת המלחמה מאז 7 באוקטובר הנורא. על אף כל האירועים הקשים הללו והאילוצים שנכרכו בהם, **ביטחון סוציאלי** הצליח להמשיך ולהוציא לאור מדי

שנה לפחות שלושה גיליונות מדעיים מקצועיים ולהבטיח בצורה יציבה ואמינה את הקבלה, השיפוט והפרסום של מחקרים חדשניים וחשובים בתחומם.

בנוסף, במהלך כהונתי שמחתי לתמוך ולאפשר הוצאתם לאור של כמה **גיליונות נושא** – גיליונות מיוחדים בנושאים חשובים ומהותיים. אציין לדוגמא את הגיליונות בנושא כשרות משפטיות ומדינת הרווחה הישראלית: מבט על מוגבלות וזקנה (בעריכתם של הילה רימון-גריןשפן ופרופ' רוני הולר); הקורונה והשפעותיה על החברה האזרחית בישראל (בעריכתו של פרופ' הלל שמיד); גילנות בתקופת הקורונה (בעריכתם של פרופ' אסתר הרצוג ופרופ' יוסי כורזים-קורושי); תוכנית חיסכון לכל ילד: הערכת מצב ומבט לעתיד (בעריכתם של ד"ר תהילה רפאלי ופרופ' אבישי בניש); ומיצוי זכויות ומערכת הביטחון הסוציאלי בישראל (בעריכתם של פרופ' רוני הולר, פרופ' אבישי בניש, פרופ' ג'וני גל וד"ר נועם תרשיש).

אני גם שמח שיחד עם המערכת ביצענו כמה שינויים חשובים, שאציין את חלקם: הוספנו את האפשרות להגיש לכתב עת מאמרים בפורמט של מאמרי דעה – מאמרים קצרים, לא אמפיריים, המאפשרים הצגת דעה/עמדה מקורית ואקטואלית. בעקבות חידוש זה הוגשו ואף התפרסמו מספר מאמרי דעה חשובים ומקוריים כדוגמת מאמרו של פרופ' אורית נוטמן-שוורץ ופרופ' רחל דקל, בנושא הרחבת מנעד ההתערבויות בשכול עקב אירועי השבת השחורה ומלחמת חרבות ברזל; או כדוגמת מאמרו של אלכסנדר מושקוביץ, בנושא מיצוי זכויות חברתיות במגזר החרדי. גיבשנו בצורה מסודרת הנחיות להגשת הצעות לגיליונות נושא, אשר כפי שתואר לעיל אפשרו את הוצאתם לאור של גיליונות אלה. ולבסוף, הסדרנו את שמו הפורמלי של כתב העת באנגלית ל-The Israel Journal of Social Policy.

כמובן שכל הפעילות העשירה והמגוונת הזו לא היתה צולחת ללא העזרה והתמיכה של רבים וטובים, שלכולם אני חב תודה. בראש ובראשונה תודה למיה עורב-הטל, מרכזת המערכת. האמת שניתנת להיאמר היא שמאז שאני זוכר את **ביטחון סוציאלי** אני זוכר את מיה. עבודתה המקצועית, היסודית והחרוצה, היא זו שאפשרה לי לבצע את תפקידי בצורה כה מוצלחת. אינני יכול לתאר את כתב העת או את עבודתי כעורך, בלעדיה. אין לי מילים להביע את מלוא תודתי והערכתי, ואין לי אלא לקוות כי מיה תמשיך בעבודתה המסורה ככל שרק הדבר יתאפשר.

תודה גם לחבריו/ות המערכת היקרים. מערכת כתב העת היוותה לאורך כל הדרך את קבוצת התמיכה המשמעותית שלי. בהרבה צומתי החלטה, ובהרבה מקרי התלבטויות ואתגרים, קבוצה זו תמיד היתה לצידי וסייעה לי לנווט את ספינת כתב העת בצורה בטוחה ומקצועית. לצד המערכת חשוב לי גם להזכיר ולהודות למי שהיו אחראים על סקירות הספרים (ד"ר גיא פלדמן ולאחריו ד"ר עינת לביא), ועל סקירת החקיקה והפסיקה החברתית (פרופ' אבישי בניש ולאחריו ד"ר מיכל סגל).

תודה להנהלת המוסד לביטוח לאומי על התמיכה, המימון וההכרה בחשיבות כתב העת **ביטחון סוציאלי** ותרומתו לשדה המחקר והעשייה בתחום המדיניות החברתית והביטחון הסוציאלי. כאשר נכנסתי לתפקידי מאיר שפיגלר שימש כמנכ"ל, ובישיבות המערכת שנעשו בלשכתו במהלך כהונתו הוא תמיד הביע עניין ותמיכה בפעילות כתב העת. לצידו, סמנכ"לי המחקר והתכנון – בתחילה, ד"ר דניאל גוטליב, ולאחריו ניצה קסיר – היוו את עמודי התווך של כתב העת ותמיד היו לצידי בנקודות של לבטים או צורך בתמיכה, ועל כך התודה.

כמובן שאני חב תודה לעוד רבים וטובים: לעורכות הלשוניות המקצועיות (שבמהלך כהונתי לקחו חלק בהליך חוה רימון ונירית איטינגון) שדאגו לשמירת הרמה הלשונית של כתב העת; למעצב הגרפי מרדכי פרנקל שהבטיח חזות נאה ומקצועית; לשופטות ולשופטים החיצוניים שקראו, העריכו ושפטו באופן מקצועי את המאמרים; לבסוף – כמובן – למחברים ולמחברות שביצעו את המחקרים ובחרו לפרסם את ממצאיהם בכתב העת.

אסיים באיחולי הצלחה לפרופ' ניסים כהן ולכל מי שימלא את התפקיד בעתיד, וכמובן בתפילה לחזרתם בשלום של כל החטופים והחטופות, להחלמתם של כל הפצועים/ות, לשלומם של כל אנשי/נשות כוחות הביטחון, הרווחה והבריאות, ולסיומה המהיר של המלחמה.

פרופ' ישראל (איסי) דורון

עורך ראשי לשעבר